

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku G. R.
przy uczestnictwie S. K.
o podział majątku wspólnego i zniesienie współwłasności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 22 czerwca 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 20 kwietnia 2017 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od Skarbu Państwa- Prezesa Sądu Okręgowego w B. na rzecz adwokat A. B., prowadzącej Kancelarię Adwokacką B. w B. kwotę 5400,- (pięć tysięcy czterysta) zł, powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej z urzędu wnioskodawczyni G. R. w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem Sądu Okręgowego w B. z dnia 20 kwietnia 2017 r., zmieniono postanowienie Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 4 grudnia 2015 r. o podziale majątku wspólnego oraz zniesieniu współwłasności, oddalono apelację G.R. od postanowienia oddalającego wniosek o stwierdzenie zasiedzenia działki położonej w miejscowości R., oddalono w pozostałej części, w tym w zakresie dotyczącym

rozliczenia nakładów na nieruchomości wspólną, apelację S. K. Wnioskodawczynie G. R. złożyła skargę kasacyjną od powyższego postanowienia w zakresie uwzględniającym apelację uczestniczki co do sposobu podziału oraz oddalającą apelację wnioskodawczynie.

Sąd Najwyższy, oceniając – na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. – skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania z uzasadnieniem jest oddzielną jednostką redakcyjną skargi kasacyjnej, uregulowaną w art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Jednym z jego wymagań jest wykazanie przyczyn kasacyjnych oznaczonych w art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Nie wystarcza odwołanie się do uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej, nawet jeżeli wskazano w nim tożsame argumenty bowiem postanowienie w przedmiocie przyjęcia skargi do rozpoznania zapada podczas innego posiedzenia i w innym składzie niż rozpoznanie skargi kasacyjnej (art. 398¹⁰ zd. 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

W niniejszej skardze oparto się na przyczynach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Co do pierwszej z nich podniesiono, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne sformułowane w formie następujących pytań:

- *Czy pominięcie w sentencji postanowienia w sprawie zasiedzenia nieruchomości wskazania, z jaką datą nastąpiło zasiedzenia nieruchomości stanowi wadę dyskwalifikującą skuteczność wydanego rozstrzygnięcia czy wymaga każdorazowego ustalenia chwili zasiedzenia?;*

- *Czy uwzględniając treść art. 176 § 1 w zw. z art. 172 § 1 i 2 k.c. możliwe jest doliczenie okresu samoistnego posiadania poprzednika prawnego, jeżeli posiadał on samoistnie nieruchomość przez okres wymagany do jej zasiedzenia?;*

- *Czy w wyniku uwzględnienia przez sąd roszczenia samoistnego posiadacza o przeniesienie własności działki zajętej pod budowlę (art. 231 k.c.) właściciel przenosi udział bez skonkretyzowania, o jaki udział chodzi czy udział odnoszący się do części zajętej działki?;*

- *Czy w przypadku korzystania przez jednego współwłaściciela z nieruchomości w zakresie przysługującego mu udziału zasadnym jest zasądzenie od*

niego wynagrodzenia w trybie art. 225 w zw. z art. 224 k.c. na rzecz drugiego współwłaściciela, który z tej części nieruchomości nie korzysta?

Oczywistą zasadność skargi skarżąca wiąże z ustaleniem nieprawidłowych udziałów poszczególnych współwłaścicieli; bezpodstawnym obciążeniem wnioskodawczyni obowiązkiem zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z przedmiotu współwłasności poza jej udział; przyznaniem uczestnicze własności nieruchomości zabudowanej, pomimo że okoliczności sprawy przemawiały za przyznaniem jej na wyłączną własność wnioskodawczyni.

Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) powinno w zasadzie spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12 – nie publ.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 – nie publ.). Wątpliwości muszą pozostawać w związku z rozstrzygnięciem sprawy szczegółowo umotywowanym w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 – nie publ.). Kolejnym niezbędnym elementem uzasadnienia jest wskazanie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, nie publ.), a także różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wynikających z judykatury lub piśmiennictwa, ponadto przedstawienia stanowiska skarżącego (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12, nie publ.). Wymagania tego nie można zastąpić postawieniem samych pytań do

rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, nie publ.) Jednocześnie zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie zajął jeszcze stanowiska w związku z przedstawionym problemem, a w przypadku istnienia rozstrzygnięcia problemu wykazania okoliczności uzasadniających jego zmianę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5).

Z kolei dla skutecznego powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14 oraz z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15 – nie publ.). Nie może budzić wątpliwości kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna bez głębszej analizy przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Nie wystarcza oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, jeżeli nie spowodowało ono wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia określonego przepisu nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym – jego zdaniem – Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią jurydyczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2013 r., I UK 214/13, nie publ.).

Motywacja powołanych przyczyn kasacyjnych w oczywisty sposób nie spełnia powyższych wymagań. Przedstawione zagadnienia prawne nie zostały umotywowane w pogłębiony sposób, nie wykazano również, dlaczego ich rozstrzygnięcie jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy. Przede wszystkim zaś sformułowano je na zasadzie przedstawienia Sądowi Najwyższemu dwóch opcji do

kategorycznego rozstrzygnięcia na tle konkretnego stanu faktycznego sprawy, co jest niedopuszczalne. Prócz tego część zagadnień stanowi próbę polemiki z ustaleniami faktycznymi sądów orzekających w sprawie, podczas gdy ingerencja Sądu Najwyższego w ocenę dowodów dokonaną przez sądy powszechne została wyraźnie ograniczona w art. 398³ § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., zgodnie z którym zarzuty odnoszące się do ustaleń faktycznych i oceny dowodów nie mogą stać się podstawą skargi kasacyjnej.

Do wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej niezbędne jest natomiast precyzyjne opisanie uchybień sądów *meriti*, które do niej doprowadziły z powołaniem się na naruszone przepisy prawa, czego ewidentnie zabrakło w wywodach skarżącej. Ponadto niektóre zarzuty przedstawione na uzasadnienie czwartej przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania stanowią niedozwoloną polemikę z oceną dowodów dokonaną przez sądy *meriti*.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu rozstrzygnął zaś na podstawie § 16 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.